

ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У 2023 році, попри продовження війни, економіка може уникнути падіння. НБУ прогнозує, що реальний ВВП цього року зросте на 0,3%. Це невеличке зростання, але воно свідчатиме про стійкість економіки перед важкими викликами. Однак, для цього важливо підтримувати витривалість енергетичної системи. Вагомою буде й міжнародна фінансова допомога.

Очікується, що цього року Україна отримає пільгових кредитів і грантів на суму понад 38 млрд дол. США.

По-перше, це дасть змогу фінансувати критичні видатки державного бюджету, у тому числі освіту, соціальну сферу та охорону здоров'я, а отже, підтримає економіку загалом.

По-друге, це підтримає міжнародні резерви України, тож НБУ матиме змогу й надалі балансувати валютний ринок за рахунок своїх інтервенцій. Разом із завершенням активної фази бойових дій українська економіка повернеться до стійкого зростання.

Так, НБУ очікує, що у 2024–2025 роках реальний ВВП України зростатиме на 4–6% щороку. Цьому сприятиме поступове збільшення внутрішнього попиту, у тому числі завдяки поверненню українців з-за кордону, перезапуск підприємств на деокупованих територіях, повноцінне відновлення роботи чорноморських портів, а також збільшення врожаїв. Прискорена євроінтеграція та проекти з відбудови України можуть суттєво пришвидшити післявоєнне відновлення України.

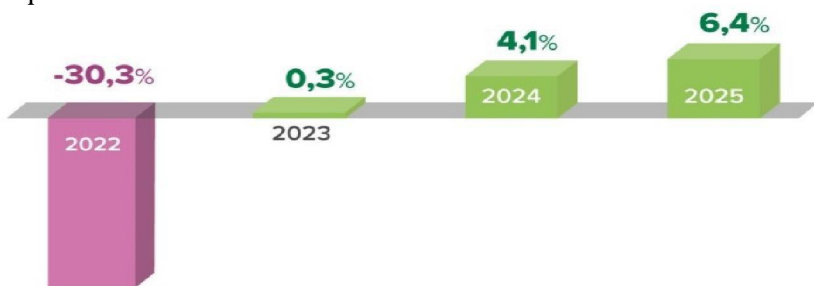

Рисунок 1. – Темп росту ВВП

Інфляція в Україні за підсумками 2022 року становила 26,6% у річному вимірі. Ураховуючи масштаб війни, такий рівень зростання споживчих цін є доволі помірним. У багатьох країнах ЄС інфляція минулого року була двознаковою, а в деяких – перевищувала 20%. Висока інфляція в Україні зумовлювалася передусім наслідками війни, у тому числі зростанням витрат бізнесу на енергоносії, доставку сировини і готових товарів, ремонти після пошкоджень тощо. Водночас інфляцію стримували антикризові заходи уряду та НБУ – збереження незмінних тарифів на житлово комунальні послуги, часткове зниження податків, наприклад на паливо, а також фіксація обмінного курсу гривні разом із запровадженнями валютними обмеженнями.

Для підтримки фіксованого курсу гривні НБУ впродовж минулого року здійснював значні інтервенції з продажу валюти. Це допомагало балансувати валютний ринок в умовах зменшення виручки експортерів і підвищеного попиту на імпорту, а отже, і стримувати зростання цін. НБУ продавав такі значні обсяги валюти за рахунок накопичених у минулі роки резервів та допомоги міжнародних партнерів, які у 2022 році надали Україні понад 32 млрд. дол. Інтервенції НБУ з продажу валюти разом з іншими заходами допоможуть стримувати інфляцію і цього року.

НБУ очікує, що цьогоріч інфляція сповільниться нижче 19%. Крім заходів НБУ, цьому сприятиме і зниження світової інфляції, зокрема стабілізація цін на енергоносії. Інфляцію гальмуватиме й стриманий споживчий попит, адже під час війни українці переглянули свої витрати у бік купівлі найнеобхідніших товарів і послуг. Це певною мірою стримуватиме підприємства від підвищення цін. У наступні роки разом зі зниженням безпекових ризиків і початком відбудови України інфляція сповільниться ще відчутніше – до 10,4% у 2024-му та 6,7% у 2025 році.

За минулий рік рівень безробіття зріс із 9,8% до 25,8% за оцінками НБУ. Це – результат руйнування підприємств, зниження економічної активності бізнесу в умовах високих ризиків і вимушеної міграції мільйонів українців. Урізання зарплат частиною бізнесів і висока минулорічна інфляція також призвели до падіння реальних доходів.

Одним з пріоритетів роботи НБУ в умовах високої інфляції є забезпечення захисту гривневих заощаджень громадян від інфляційного знецінення. Збереження довіри до гривні допоможе підтримати стійкість економіки під час війни. Отже, для цього НБУ й надалі утримує облікову ставку на рівні 25% та вживає додаткових заходів, які спонукають банки підвищувати дохідність за депозитами.

Звісно, ставки за кредитами для бізнесу і населення також зростають. Це зумовлюється як інфляцією, так і високими ризиками, які беруть на себе банки в умовах війни. Проте, після завершення активної фази війни

очікується поступове зниження ставок. Так, облікова ставка, за прогнозом НБУ, буде поступово знижуватися з II кварталу 2024 року.

Національний банк і надалі проводитиме жорстку монетарну політику для збереження курсової стійкості, поліпшення інфляційних очікувань та забезпечення стійкого зниження інфляції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт НБУ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>